

nire, ut omnes salventur, et nemo eorum pereat; profecto Pater, quantum ex se est, vult omnes dare Filio, non autem eos tantum, qui per fidem susceptam actu aliquando dantur. Filius proinde non pro illis tantum, qui ei dati actu sunt, sed pro omnibus rogavit Patrem, labores et sanguinem suum impendit. Gratiae pariter non solum illae, quae actu acceptantur ab hominibus consentiendo; sed etiam illae, quas Deus offert, et quantum ex se est, parat omnibus hominibus licet non acceptentur, a Deo ex hac voluntate et intentione praeparantur, ut omnes iis consentiendo salvi fiant. Quod autem Christus Io. XVII. 9. pro mundo, formaliter ut inimicus est Deo, Christo, et eius regno, non rogat Patrem, verissimum quidem est; sed advertatur, quomodo et quid illic roget Salvator. Rogat Patrem, exhibendo velut motivum fidem et dilectionem discipulorum, et vicissim Patris dilectionem erga ipsos; postulat autem pro illis perseverantiam in fide et charitate, in qua iam sunt. « Pater sancte serva eos in nomine tuo. » At pro mundo nec ex illo motivo, nec perseverantiam in bono, quod iam esset assecutus, rogare potuit. Rogat pro illo non ut perseveret esse, quod est; sed imo ut desinat esse, quod est, mundus infidelis et inimicus, quod videre est vel in hac ipsa oratione v. 21: « ut credat mundus, quia tu me misisti. »

THESIS L.

*Voluntas Dei salvifica universalis demonstratur
ex doctrina Patrum.*

« Genuinum esse eum, quem diximus ss. Scripturarum sensum, totius antiquitatis catholicus intellectus certos nos reddit. Docent enim ss. Patres unanimes, velle Deum omnes homines salvos fieri voluntate antecedente, quam ex sese suaque bonitate concipit; nec aliam eius esse voluntatem negandi aeternam salutem et damnandi nisi consequentem, conceptam ex iustitia propter peccata, quae numquam expiata divinae praescientiae obversantur. »

Patrum doctrinam in thesi hac enuntiatam discere quisque potest ex Petavio de Deo l. X. c. 4. 5; de Incarnat. l. XIII. c. 1-14; Did. Ruiz de volunt. Dei disp. XIX. sect. 5. 6;

disp. XX. sect. 1. 6. 7; Scip. Maffei Histor. dogmat. praesertim II. IV. V. VI. Nobis in re non difficile pauca indicasse sufficiat.

1º Inter Patres graecos nullus, inter latinos saltem usque ad Augustini aetatem nemo est, qui Dei voluntatem salvandi homines universalem esse et ad singulos protendi negaverit. Augustini quae fuerit sententia, paulo post videbimus. Imo nullus est Patrum, qui data opportunitate eam voluntatis salvificae amplitudinem disertissime professus non sit.

Docent enim a) voluntatem salvandi esse in Deo principem et conceptam ex naturae suea bonitate, qua propterea Deus non vult, nisi quod creaturae undequaque bonum est. Unde si erga aliquem hominem non sit voluntas salvandi, sed potius damnandi, hanc aiunt a Deo non concipi, nisi quatenus provocetur peccatis hominum. Vide th. XLVII. n. II. Hinc b) docent, velle Deum salutem aeternam omnium, quorum ipse creator et Deus est. « Ille omnes suos vult esse, quos condidit et creavit; utinam tu homo non fugias et te abscondas; ille etiam fugientes requirit et absconditos non vult perire » Ambros. in Ps. 39. n. 20. « Unus enim Deus Pater et Filius et Spiritus Sanctus omnium hominum Deus est, et ideo cupit omnes salvari, quos fecit » Primasius in 1. Tim. II. 5. Quare c) aiunt: quantum ad Dei partes spectat, omnes essent illuminati, omnes iusti, omnes salvi ως το γε αύτου μέρος, διεσωθησαν ἀπαντες, καὶ γαρ ἐκληθησαν ἀπαντες Origenes, Chrysostomus, Cyrus Alex., Theophylactus, Ambrosius, Paulinus. Secundum haec d) dicitur a Patribus « salus generale beneficium, commune ius iudgentiae » Ambros. in Ps. 118. serm. 8. n. 57; καθολικη και γενικη σωτηρια Didym. Alex. Trin. I. 27; και νη βασιλεια και γεεννα και νη Gre gor. Nyss. in Eccl. hom. III. 3. T. I. p. 407. Haec cum sit voluntatis salvificae amplitudo, e) quaerunt PP. frequenter, undenam fiat, ut non omnes salventur? Respondent vero constanter, inde id esse, quia « non omnes accedere voluerunt », quia « homines seipso fraudulent generali beneficio », quia « si bi ipsis sunt invidi », quia « homines salvari nolunt, Deus autem necessitatem non imponit. » Ambrosius, Paulinus, Chry-

sostomus, Oecumenius. Hanc vero respcionem, si de adultis fiat quaestio, saeculo V. communem fuisse, indicat s. Augustinus Enchir. c. 97. « Quando requiritur causa, cur non omnes salvi fiant, responderi solet, quia hoc ipsi nolunt. » Nec Augustinus respcionem improbabat nisi sensu Pelagiano acceptam, quasi hominis esset naturalibus liberi arbitrii viribus se ipsum salvare. Unde ad difficultates de sensu doctrinae Augustini post eius obitum exortas respondens fidelissimus eius discipulus s. Prosper Aquitanus eodem modo ut ceteri PP. hac de re loquitur, adhibita tamen ubique diligentи cautione contra venena Pelagianorum et Semipelagianorum. Sic (« ad Capitula Gallorum » n. 8.) objectioni, quod iuxta Augustinum « non omnes homines velit Deus salvos fieri, sed certum numerum praedestinatorum, » respondet Prosper, nos non posse quidem perscrutari, *quomodo* Deus velit omnes omnino salvos fieri, id tamen ex Scripturarum oraculis esse credendum; tum subiicit: « omnium ergo hominum cura est Deo, et nemo est, quem non aut evangelica praedicatio, aut legis testificatio, aut ipsa etiam natura conueniat (1). Sed infidelitatem hominum ipsis adscribamus hominibus, fidem autem donum Dei esse fateamur, sine cuius gratia nemo currit ad gratiam. » Et in recapitulatione ad eandem objectionem scribit: « item qui dicit, quod non omnes homines velit Deus salvos fieri, sed certum numerum praedestinatorum, durius loquitur quam loquendum est de altitudine inscrutabilis gratiae Dei, qui et omnes vult salvos fieri atque in agnitionem veritatis venire, et voluntatis suae propositum in eis implet, quos praescitos praedestinavit... ut et qui salvantur, ideo salvi sint, quia illos voluit Deus salvos fieri; et qui pereant, ideo pereant, *quia perire meruerunt.* » Cf. respcionem Prospcri ibidem ad obiect. 2^{am} et 12^{am}; s. Fulgentium ad Monim. I. I. cc. 23. 24.

Porro non alia est sentiendi loquendique ratio in Conciliis. In Concilio Arelatensi circa annum 475. est Patrum epistola ad Lucidum presbyterum, ubi dicitur II. « anathema

(1) Vide auctorem vetustum librorum « de Vocatione gentium. »

illi, qui dixerit illum qui perit, non accepisse, ut salvus esse posset; i. e. de baptizato vel de illius aetatis pagano, qui credere potuit et noluit. » VI. Item « anathema illi qui dixerit, quod Christus non pro omnibus mortuus est, nec omnes homines salvos esse velit. » In Concilio Carisiaco contra Gotteschalcum cap. III: « Deus omnipotens omnes homines sine exceptione vult salvos fieri, licet non omnes salventur; quod autem quidam salvantur, salvantis est donum; quod autem quidam pereunt, pereantium est meritum. » Concilii Valentini III. hac in re plenus est consensus cum Patribus Carisiacensibus cap. II. « Nec ex praeiudicio Dei aliquem, sed ex merito propriae iniquitatis credimus condemnari. Nec ipsos malos ideo perire, quia boni esse non potuerunt, sed quia boni esse noluerunt, suoque vitio in massa damnationis vel merito originali vel etiam actuali permanserunt. »

2° Ex hac Dei universali voluntate, ut omnes salventur, profecta est Christi oeconomia et redemptio itidem universalis. Docent PP. diserte, a) Filii incarnati voluntatem salvandi ad omnes homines extendi, quia Pater omnes vult salvos fieri. Apollinarii haeretici sententiam, « Christum operatione secundum carnem non omnes vivificare (quantum ex se est), sed aliquos quos voluit, » Gregorius Nyssenus damnat his verbis. « Filius quos vult, vivificat; haec non ita accipimus, ac si aliqui a vivificant voluntate reiiciantur; sed quoniam omnia quae Patris sunt, Filii quoque esse accepimus et credimus, ideo et Patris voluntatem in Filio contemplamur. Pater autem omnes vult salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire... Itaque manifestum est, eos omnes, quos Pater vult vivificari, ipsum quoque Filium (quantum ex se est) vivificare... et beneficia in homines voluntate non esse Patre inferiorem, ut Apollinaris censem, dum ait, non omnes sed aliquos tantum salvari voluisse. Neque enim divina voluntas in causa est, cur, dum alii salvantur, alii pereant; alioquin ad illam voluntatem tamquam ad causam horum perditio referenda esset » Nyss. in Antirrhet. Bibl. Gallandi T. VI. p. 543. b) Frequenter docent Patres, Christum oeconomiam redemptiois admini-

strasse, et sanguinem fudisse pro genere humano, pro natura humana, pro omnibus quorum naturam assumpsit, pro uniuscuiusque hominis natura. « Qui dicunt, non esse bonum Dominum, obliti sunt, quod est culmen eius dilectionis erga homines, quia propter nos homo factus est. Ea ergo ratione summe bonus et nulli querelae obnoxius est Paedagogus noster Dominus, quod per excessum dilectionis erga homines naturae uniuscuiusque hominis ipse compatitur... Quam obrem Deus quidem bonus est per se ipsum, iustus autem consequenter propter ea, quae nostra sunt, et hoc ipsum quia bonus est » Clemens Alex Paedagog. l. I. c. 8. p. 113. 127. (1) Cf. th. XLVII. c) Repetunt Patres, salutis necessaria subsidia et nominatim Christi merita omnibus hominibus parata esse et velut in communi proposita. Sicut bona naturae, inquit Gregorius Nazianzenus (or. 33. al. 34. n. 9.), communia sunt hominibus, commune coelum, communes sol et luna et stellae et anni vicissitudines et pluviae et fructus et aër, et ratio communis, ita « communes sunt lex, prophetae, ipsique Christi cruciatus, per quos restaurati sumus non facta aliqua exceptione, sed omnes eiusdem Adam participes et a serpente in fraudem inducti et per peccatum morte affecti, et per coelestem Adam saluti restituti et ad lignum vitae, unde excideramus, per lignum ignominiae revocati. »

THESIS LI.

Vindicatur doctrina s. Augustini de universalitate voluntatis salvificae.

« Ad Augustinum quod spectat, testimoniis constat minime ambiguis, eum etiam iam cognita Pelagiana haeresi cum ceteris Patribus docuisse voluntatem Dei salvificam antecedentem omnino universalē esse. »

1º Constanter defendit Augustinus, Christum sanguinem fudisse pro redimendis omnibus hominibus, quotquot in Adam lapsi sunt. Neque id modo docuit ante exortam haec-

(1) Ταῦτη γουν ἀριστος και ἀνεπιληπτος ἔστιν ὁ παιδιγωγός ὁ χυρίος, τῇ ἐκαστου των ἀνθρωπῶν δι' ὑπερβολῆν φιλανθρωπίας συμπαθήσες φυσει..... ώστε ἀγαθὸς μεν ὁ θεός δι' ἐαυτον, δικαιος δε ἡδη δι' ἡμας, και τούτῳ ὁτι ἀγαθος.

resim Pelagii, sed imo contra Pelagianos hac veritate velut principio Christianis omnibus certissimo usus est, quo peccatum originis in omnes homines transvisse demonstraret. « Unus pro omnibus mortuus est; ergo omnes mortui sunt, pro quibus Christus mortuus est (2. Cor. V. 14.). Nega igitur Christum etiam pro parvulis mortuum, ut eximas eos de numero mortuorum, h. e. de contagio peccatorum... Quia si Christus pro ipsis mortuus est, ergo et ipsi mortui sunt » contr. Iulian. l. IV. c. 9; cf. ib. c. 4; Civ. Dei l. XX. c. 6; de Nupt. et concupisc. l. II. c. 33; Op. imperfect. l. II. c. 174. Vide Petav. de Incarn. l. XIII. c. 3; Stephan. de Champs de Haeres. Iansen. l. III. disp. 7; I. B. Faure ad Enchir. Aug. c. 41-47. 120. (1).

(1) Quod ex Augustini ep. 169. al. 102. n. 4. ad Evodium Ianseniani tamquam tutissimum suae haereseos palladium urgere solebant testimonium, nihil pertinet ad id probandum, quod ipsi volunt. Augustinus enim illuc considerat mortem Christi pro hominibus in sensu composito cum conditione ex parte hominum implenda, cum gloriatione in cruce Christi. Quaesierat Evodius ex Augustino, utrum theologica et subtilior cognitio mysterii ss. Trinitatis necessaria sit ad salutem? Augustinus respondebat, conditionem ad fructum mortis Christi in nobis non esse subtilem intelligentiam, sed humilem fidem, et gloriationem in cruce Christi; pro his humilibus et in cruce gloriantibus Christus mortuus est cum fructu et effectu in ipsis. Scilicet interitus hominum potest spectari, quantum est ex parte Dei et prae voluntate antecedente. Ita Deus nullius eorum vult interitum, pro quibus Christus mortuus est. Est autem mortuus pro omnibus hominibus. Ergo Deus nullius hominis vult interitum. Potest spectari interitus suppositis conditionibus ex parte hominum et prae voluntate consequente. Ita suppositis conditionibus necessariis salutis, quae non sunt subtilis intelligentia sed humili fides et confugium ad crucem Christi, nullus eorum perit, pro quibus Christus mortuus est. Verba Augustini quae ab hoc sensu genuino a Iansenianis ad fulciendam suam haeresim detorta sunt, ita habent. « Si propter eos solos Christus mortuus est, qui certa intelligentia possunt ista discernere, paene frustra in Ecclesia laboramus. Si autem, quod veritas habet, infirmi populi ad medicum currunt sanandi per Christum et hunc crucifixum..... miris fit modis, ut et non nulli incorpore a corporibus discernentes, cum sibi ex hoc magni videntur... ab unica via longe exerrent... et multi in cruce Christi gloriantes et ab eadem via non recedentes, etiamsi ista, quae subtilissime disseruntur, ignorant, quia non perit unus ex illis (ita dispositis) pro quibus Christus mortuus est (i. e. non perit unus ex illis propter Chri-